

**MINISTERUL FINANTELOR
AL REPUBLICII MOLDOVA**

Data aplicării

semnăturii electronice nr. 07/4-04/381

La nr. 18-69-10131 din 10.09.2024

Referitor la număr unic 788/MJ/2024

Ministerul Justiției

secretariat@justice.gov.md

Copie: Cancelaria de Stat

cancelaria@gov.md

La indicația Cancelariei de Stat nr.18-69-10131 din 10 septembrie 2024, Ministerul Finanțelor a examinat *proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (compensarea parțială a cheltuielilor de transport tur-retur)*, și în limita competențelor funcționale, comunică următoarele.

Proiectul de lege prevede acordarea dreptului judecătorilor și procurorilor de a beneficia de indemnizație lunară pentru compensarea parțială a cheltuielilor de transport tur-retur în cazul deplasării dintr-o altă localitate decât cea în care își are domiciliu, dacă distanța dintre localitățile respective este mai mare de 20 km.

Potrivit autorului cheltuielile anuale pentru implementarea prevederilor vor constitui circa 5,6 mil. lei, începând cu anul 2025.

În acest context, în capitolul 4.2 „Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative” din nota de fundamentare se va specifica dacă mijloacele financiare estimate sunt prevăzute în CBTM 2025-2027, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 561/2024.

Totodată, comunicăm că în cazul lipsei mijloacelor financiare planificate pentru acordarea indemnizației subiecților menționați supra, instituțiile vizate urmează să înainteze propuneri în cadrul elaborării proiectului de buget pentru anul 2025 și estimărilor pentru anii 2026-2027, care vor fi examinate în dependență de spațiul fiscal disponibil.

Prin urmare, proiectul urmează a fi revizuit prin prisma celor enunțate.

Secretar de stat

Digitally signed by Savva Maia
Date: 2024.09.20 17:11:17 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

MOLDOVA EUROPEANĂ

*Executor: Rotaru Ștefănița
tel.: 022 26 27 20
e-mail: stefanita-victoria.rotaru@m.f.gov.md*

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

**SUPREME COURT
OF JUSTICE**

Nr. 580 din 12.09.2024

AVIZ

**La Proiectul de Lege pentru modificarea unor acte normative
(compensarea parțială a cheltuielilor de transport tur-retur)**

În adresa Curții Supreme de Justiție a parvenit solicitarea nr. 18-69-10131 din 10.09.2024 cu privire la avizarea Proiectului de Lege pentru modificarea unor acte normative (compensarea parțială a cheltuielilor de transport tur-retur) înregistrat cu numărul unic **788/MJ/2024**.

Sub aspectul intenției de reglementare, potrivit notei de fundamentare, modificările propuse de a fi operate au derivă din necesitatea îmbunătățirii cadrului normativ ce reglementează garanțiile sociale ale reprezentanților sistemului judecătoresc și sistemului procuraturii, precum și ajustarea acestuia la noile prevederi referitoare la reorganizarea hărții judiciare și a hărții Procuraturii.

În principiu, Curtea Supremă de Justiție comunică susținerea inițiativei legislative, or, aceasta urmărește consolidarea capacităților instituționale ale instanțelor judecătorești și ale procuraturilor; sporirea atractivității funcțiilor vacante de judecător și de procuror din localitățile mai îndepărtate de municipiile Republicii Moldova și crearea condițiilor pentru participarea mai multor candidați la concursurile de ocupare a acestor funcții; crearea premiselor pentru reprezentanții sistemului judecătoresc și cei ai sistemului procuraturii de a accepta transferurile în funcțiile vacante din alte localități, decât cele în care aceștia locuiesc (în contextul modificării hărții instanțelor judecătorești și hărții procuraturilor); evitarea blocajelor în activitatea procuraturii și sistemului judecătoresc precum și dezvoltarea garanțiilor sociale prevăzute pentru judecători și procurori.

Având în vedere cele expuse, Vă informăm că, avizăm pozitiv și susținem fără

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

**SUPREME COURT
OF JUSTICE**

propuneri și careva obiecții proiectul Legii menționate.

Avizul se remite **Ministerului Justiției** (secretariat@justice.gov.md),
(ina.cintaret@justice.gov.md), **Cancelariei de Stat** (cancelaria@gov.md).

**Președinte interimar al
Curții Supreme de Justiție**

Stela PROCOPCIUC

Digitally signed by Procopciuc Stela
Date: 2024.09.16 15:06:08 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

MOLDOVA EUROPEANĂ

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII

Republica Moldova, MD-2009, mun. Chișinău, str. M. Eminescu 5
email: secretariat@csm.md, Tel.: +373 22/ 990 990
www.csm.md

18 septembrie 2024

A V I Z

cu privire la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (*compensarea parțială a cheltuielilor de transport tur-retur*), număr unic 788/MJ/2024,
autor – Ministerul Justiției

Context

Chestiunea cu privire la compensarea cheltuielilor de transport este una deosebit de importantă pentru funcționarea întregului sistem judecătoresc. Pe parcursul anilor au fost introduse măsuri de recuperare a costurilor pentru mai multe categorii de funcționari ori persoane care exercită funcții de demnitate publică, însă nu și pentru reprezentanții sistemului judecătoresc. Prin urmare, se impune o susținere similară pentru persoanele care exercită prerogativele de îndeplinire a justiției.

Totodată, remarcăm și faptul că acoperirea cheltuielilor de transport constituie un angajament luat de către Guvern și reiterat public în cadrul mai multor reuniuni pe parcursul anului 2023 și 2024 față de sistemul judecătoresc.

În data de 9 august 2024, Consiliul Superior al Magistraturii, în urma unei întâlniri cu reprezentanții Ministerului Justiției au prezentat informații detaliate și propuneri exacte cu privire la modul în care urmează a fi restituite cheltuielile de transport pentru judecătorii instanțelor de judecată, dar și a angajaților instanțelor de judecată care la fel întâmpină aceleași probleme.

La 10 septembrie 2024, Consiliul Superior al Magistraturii a recepționat demersul Cancelariei de Stat privind avizarea proiectului de lege cu privire la compensarea parțială a cheltuielilor de transport pentru judecători, însoțit de nota informativă.

Urmează de subliniat că, la moment, în sistemul judecătoresc sunt cel puțin 90 de judecători care fac naveta de la locul de trai în localitățile unde sunt desemnați. Totodată, CSM precizează că în anul 2023, cel puțin doi judecători au fost victime ale accidentelor rutiere în timp ce se deplasau la locul de muncă.

Potrivit documentului se propune introducerea art. 29/1 în Legea nr. 544 cu privire la statutul judecătorului cu următorul conținut:

„Articolul 29/1. Compensarea parțială a cheltuielilor de transport tur-retur

(1) Judecătorul, care își exercită atribuțiile de serviciu într-o altă localitate decât cea în care își are domiciliul, dacă distanța dintre localitățile respective este mai mare de 20 km, are dreptul la indemnizația lunară pentru compensarea parțială a cheltuielilor de transport tur-retur.

(2) Condițiile, procedura de acordare și metodologia de calcul a indemnizației lunare sunt stabilite de Guvern.

(3) Prevederile prezentului articol se aplică și judecătorilor care sunt membri ai Consiliului Superior al Magistraturii și ai organelor specializate ale acestuia, indicate la art. 7 alin. (1) din Legea nr. 947/1996 cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii”.

Prevederi similare se introduc și în Legea cu privire la Procuratură.

Art. III al proiectului de lege a fost prezentat în următoarea redacție – (1) Prezenta lege intră în vigoare la 1 ianuarie 2025. (2) Guvernul, în termen de 3 luni de la data publicării prezentei legi va elabora actele normative necesare pentru executarea acesteia.

Analiza actului normativ

Analizând propunerea de modificare a Legii nr. 544/1995 cu privire la statutul judecătorului (*republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr. 15–17, art. 63*), cu articolul 29/1, care va prevedea compensarea parțială a cheltuielilor, Consiliul va reține următoarele aspecte importante.

Consiliul reiterează faptul că la 9 august 2024 în urma solicitării de informație de la toate instanțele de judecată a fost posibilă compilarea unui document cu judecătorii care la moment fac naveta zilnic, iar unii din aceștia au încheiat contracte de locațiune.

Potrivit notei informative la propunerile mai sus menționate, constatăm că autorii proiectului au luat în considerație situația de moment cu privire la judecătorii care fac naveta doar în partea distanței pe care aceștia le suportă în legătură cu deplasarea spre locul de muncă, dar fără a lua în considerație și costurile efective de trai, pe care ultimii sunt nevoiți să le suporte în legătură cu înfăptuirea justiției în afara domiciliului acestora prin închirierea unor spații locative.

Nota informativă nu abordează sub nici o formă situația personalului instanțelor de judecată, deși Consiliul a prezentat informații care denotă existențe unei situații similare ca și a judecătorilor. Considerăm că lista beneficiarilor pentru compensarea cheltuielilor de închiriere a spațiului locativ sau a cheltuielilor de transport dus-întors, trebuie de extins pentru asistenți și greșieri. În multe cazuri, având în vedere nivelul scăzut al salarizării în raport cu prețurile în continuă creștere de pe piață, aceste cheltuieli pot ajunge până la 80% din salariul primit. În contextul în care harta judiciară a fost modificată, iar o parte din personalul instanțelor va trebui să se deplaseze în alte localități, problema este și mai acută. Această situație poate

descuraja personalul, în special pe cel calificat, să continue activitatea în instanță, afectând astfel negativ calitatea actului de justiție.

Nota informativă nu conține nici un argument cu privire la respingerea propunerii anterioare a CSM cu privire la modificarea Legii cu privire la organizarea judecătorească nr. 514 care urma să fie completată după articolul 46 al. 4 cu o nouă frază după cum urmează: *"Dacă sediul instanței judecătorești în care activează personalul grefei, este situat în o altă localitate decât cea de domiciliu, personalul beneficiază de o indemnizație lunară. Cuantumul indemnizației se determină conform unei metodologii"*.

Revenind la proiectul nominalizat vom menționa că în acest sens au parvenit o serie de avize de la instanțele de judecată. Astfel, Curtea de Apel Comrat, Judecătoria Strășeni, Curtea de Apel Cahul, Judecătoria Chișinău, Judecătoria Cimișlia, Judecătoria Drochia, Curtea Supremă de Justiție au prezentat opinii pozitive fără obiecții. Judecătoria Cahul, Judecătoria Comrat, Judecătoria Edineț, Judecătoria Hîncești, Judecătoria Bălți, Curtea de Apel Chișinău au prezentat propuneri de includere a cheltuielilor de transport dar și cazare, cu condiția că aceste sume vor fi excluse de la impozitare.

Opinia Consiliului

Restituirea costurilor pentru deplasare dar și acoperirea costurilor de locațiune a spațiilor în localitățile unde se află sediile instanțelor și care sunt diferite de domiciliul judecătorilor reprezintă o garanție socială inerentă profesiei de judecător.

Pe parcursul ultimului an Consiliul a fost sesizat de mai multe accidente care au fost înregistrate cu participarea unor judecători care se deplasau spre serviciu cu automobilele proprii. Costurile de întreținere a mijloacelor de transport, costul combustibilului, dar și închirierea spațiilor locative sunt din ce în ce mai mari și reprezintă o cotă importantă din veniturile judecătorilor. Pe fundalul solicitării majorărilor salariale și neexecutare Hotărârii Curții Constituționale din 06.12.2022, acest aspect este unul care necesită o rezolvare urgentă.

Urmare a discuțiilor publice avute aproape în toate instanțele de judecată a fost remarcat faptul că pe lângă cheltuielile de transport unii judecători cu un domiciliu la o distanță mai mare de 70 km de domiciliu închiriază spații locative în localitățile în care își desfășoară activitatea, ori deplasarea tur retur spre locul de muncă se arată a fi anevoioasă mai ales în unele perioade ale anului cum ar fi iarna sau primăvara devreme. Naveta zilnică de peste 100 km pe zi este periculoasă pentru viața și sănătatea, precum și acutizează sentimentul de ardere profesională. La fel generează în unele situații amânări ale proceselor sau suprapunerea de ședințe în perioade în care apar situații imprevizibile de trafic.

Atragem atenția că articolul 46 al. 4 a Legii Nr. 288 din 16.12.2016 privind funcționarul public cu statut special din cadrul Ministerului Afacerilor Interne,

stabilește norme similare cu privire la depășirea problemei chiriei pentru personalul care își desfășoară activitatea în afara localității de domiciliu. La fel ca și alte norme legale cum ar fi deputați, angajați ai Serviciului Vamal, alții, sunt prevăzute indemnizații pentru închirierea spațiilor locative. Norme similare pot fi prezentate cu privire la alte tipuri de persoane care exercită funcții de demnitate publică. Vom remarca faptul că numărul beneficiarilor în cazul sistemului judecătoresc nu este unul semnificativ, iar raportat la competențele și responsabilitățile acestora considerăm că sumele din bugetul de stat nu ar constitui o povară excesivă pentru buget.

Prin urmare Consiliul propune ca alineatul nr.1 a art. 29/1 a Legii nr. 544, să fie completat cu următoarea frază: „și locațiunea spațiilor de locuit”, alternativă să fie completată Legea cu un nou alineat, după cum urmează: „Articolul 29/2. Judecătorul are dreptul la compensarea cheltuielilor efectuate în interes de serviciu.”

În ceea ce privește metoda de calcul a indemnizației atragem atenția că experiența României pune în sarcina Consiliului Superior al Magistraturii din România, elaborarea metodologiei de calcul pentru indemnizațiile respective. Considerăm că CSM ar fi în măsură să elaboreze asemenea metodologii într-o manieră echidistantă și corectă. De altfel subliniem că nu suntem de acord de principiu cu modul de stabilire a indemnizației per km prin analogie cu tarifele aprobate prin Ordinul Ministrului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale nr. 200 din 27.12.2023 cu privire la stabilirea tarifelor pentru efectuarea transporturilor rutiere de persoane prin servicii regulate în trafic raional și interraional. Aplicarea unui asemenea mecanism din start distorsionează însuși conceptul de acoperire parțială a costurilor de transport.

Atragem atenția asupra sintagmei acoperire parțială a costurilor de transport. Așadar în esență este evident că statul nu ar putea să asigure acoperirea tuturor costurilor de transport individual cum ar fi locațiunea mijlocului de transport, acoperirea costului pentru întreținere, reparație, amortizare, etc. Prin urmare achitarea consumului de combustibil ar fi corespunzător definiției de compensație parțială. Or, aplicând tarifele pentru transportarea pasagerilor ajungem la definiția de acoperire ne-substanțială a cheltuielilor de transport. Astfel vom insista ca la baza de calcul să fie aplicat costul pentru 7.5 litri de benzină A95 pentru 100 km și nu tarifele pentru transportul de pasageri care nu sunt relevante în cazul dat.

În contextul opiniilor exprimate de către mai multe instanțe de judecată cu privire la fluctuația de cadre și faptul că în unele instanțe asistenții judiciari și grefierii sunt nevoiți să cheltuiască resurse financiare considerabile pentru a se deplasa la sediile instanțelor de judecată, considerăm judicios să se examineze și chestiunea cu privire la modificarea Legii 514 pentru a include prevederile similare pentru acoperirea costurilor de transport și cazare pentru aceste categorii de angajați fără de care nu este posibilă înfăptuirea justiției.

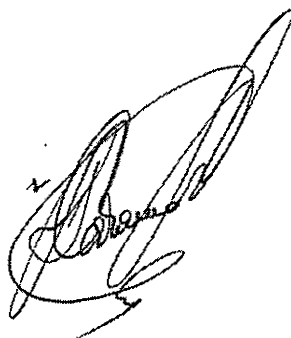
Nu în ultimul rând atragem atenția supra faptului că aceste norme urmează a fi aplicate retroactiv pentru perioada anului 2024, cel puțin începând cu 1 iunie 2024, fiind aplicabile judecătorilor care sunt la momentul adoptării legii în funcție și au activat în alte instanțe pe parcursul anului 2023.

Concluzii

Din raționamentele expuse, Consiliul Superior al Magistraturii avizează pozitiv proiectul de hotărâre cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative cu propunerile și recomandările de mai sus.

Avizul se remite Cancelariei de Stat, împreună cu opiniile instanțelor de judecată și se publică pe pagina web a Consiliului Superior al Magistraturii (www.csm.md).

**Președintele Consiliului
Superior al Magistraturii**

Sergiu CARAMAN

HOTĂRÂREA nr.1-294/2024
privind examinarea proiectului legii pentru modificarea
unor acte normative (*compensarea parțială a cheltuielilor de transport tur-retur*)

18 septembrie 2024

municipiul Chișinău

Examinând proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (*compensarea parțială a cheltuielilor de transport tur-retur*), audiind informația prezentată de către doamna Elena Roșior, Consiliul Superior al Procurorilor –

CONSTATĂ :

Pe rolul Consiliului Superior al Procurorilor se află, pentru examinare, demersul secretarului general adjunct al Guvernului, Roman Cazan, prin care s-a solicitat viziunea instituțională aferentă proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (*compensarea parțială a cheltuielilor de transport tur-retur*).

Potrivit demersului de avizare, în ședința secretarilor generali din data de 09.09.2024, secretarul de stat al Ministerului Justiției, Stanislav Copețchi, a prezentat proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative, înregistrat cu numărul unic 788/MJ/2024, solicitând anunțarea proiectului de referință spre avizare și remiterea către autoritățile interesate în vederea expunerii punctului de vedere prin prisma competențelor instituționale.

Din nota de fundamentare se atestă că proiectul de lege, care constituie obiectul prezentei hotărâri, este elaborat de Ministerul Justiției în vederea îmbunătățirii cadrului normativ ce reglementează garanțiile sociale ale reprezentanților sistemului judecătoresc și sistemului Procuraturii, precum și ajustarea acestuia noilor prevederi referitoare la reorganizarea hărții judiciare și a hărții Procuraturii.

Astfel, elaborarea proiectului rezultă din necesitatea înlăturării unor deficiențe constatate în procesul de implementare a prevederilor normative care se referă la garanțiile sociale ale judecătorilor și procurorilor.

Obiectivele promovării proiectului denotă necesitatea reglementării dreptului judecătorului sau a procurorului de a beneficia de unele garanții sociale, precum și identificarea autorității responsabile de stabilirea unui mecanism clar și transparent în asigurarea realizării acestor drepturi.

În context, se propune reglementarea la nivel de lege a dreptului judecătorilor și procurorilor de a beneficia de o indemnizație lunară pentru compensarea parțială a cheltuielilor de transport tur-retur. Indemnizația se va acorda în cazul în care distanța dintre localitatea unde persoana își desfășoară activitatea și localitatea în care aceasta își are domiciliul (locuința de bază) este mai mare de 20 km.

În aceeași ordine de idei, se propune ca prevederile respective să fie aplicabile și procurorilor/judecătorilor care sunt membri ai Consiliului Superior al Procurorilor/Consiliului Superior al Magistraturii, inclusiv ai organelor specializate ale acestora. Această reglementare va stimula participarea procurorilor și judecătorilor din localitățile mai îndepărtate la concursurile de ocupare a funcțiilor vacante din organele de autoadministrare ale profesiilor juridice respective.

Totodată, proiectul prevede că condițiile, procedura de acordare și mecanismul de calcul al indemnizației lunare să fie reglementate prin hotărâre de Guvern. Astfel, se va asigura stabilitatea mecanismului propus, precum și aplicarea uniformă a acestuia

în raport cu judecătorii și procurorii.

Cuantumul indemnizației lunare va fi constituit din rezultatul înmulțirii următoarelor elemente:

- „distanța tur-retur dintre localitatea în care persoana își are domiciliul și localitatea în care își exercită atribuțiile de serviciu”;
- „tariful interraional, pentru categoria de confort I, stabilit în conformitate cu actele normative în domeniul transportului rutier”;
- „numărul de zile efectiv lucrate de persoană în luna pentru care se acordă indemnizația”.

Remarcăm că, la calcularea cuantumului indemnizației lunare în calitate de preț per km interraional, s-a aplicat prin analogie tariful în mărime de 0,86 lei/km pentru un pasager, pentru categoria de confort I, stabilit pentru anul 2024, de către Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, prin Ordinul nr.200/2023.

Analizând proiectul de referință, Consiliul Superior al Procurorilor susține conceptual necesitatea adoptării acestuia, cu următoarele recomandări.

Ab initio, se notează că obiectivul propus se califică a fi unul imperios, având drept scop încurajarea procurorilor de a accepta funcțiile vacante din alte reședințe ale Procuraturii, decât cele în care locuiesc, precum și sporirea eficienței sistemului Procuraturii.

În scopul îmbunătățirii conținutului normativ, propunem excluderea din redacția titlului și a dispoziției alineatului (1) din articolul 61¹ introdus în Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură, a cuvintelor „parțială a” și completarea cu sintagma „sau a cheltuielilor de locațiune”. Raționamentul propunerii rezidă în necesitatea reglementării acestor două categorii de indemnizație, care în viziunea noastră, vor contribui în egală măsură la atingerea atât a obiectivului general al proiectului, cât și a celor specifice.

Cu referire la formularea opiniei pentru cel mai optim mecanism de compensare a cheltuielilor de transport și, după caz, acelor de cazare, precum și referitor la criteriile de care trebuie să se țină cont pentru definitivarea formulei de calcul a acestora, se propune ca indemnizația de compensare a cheltuielilor de transport să fie calculată la cererea solicitantului în funcție de costul mediu de combustibil pentru 1 km, raportat la distanța tur/retur parcursă zilnic de către procuror spre/de la reședința Procuraturii situate la o distanță de peste 20 km de la locul de trai, precum și corespunzător numărului de zile efectiv lucrate în luna respectivă.

Aferent mecanismul de compensare a cheltuielilor de cazare, în calitate de document primar poate servi contractul de locațiune încheiat cu proprietarul locuinței, forma, conținutul și condițiile contractului fiind strict prevăzute de Codul civil, existând și obligația persoanei să înregistreze contractul respectiv la Inspectoratul Fiscal de Stat, în scopul achitării impozitelor corespunzătoare. În această speță, considerăm aplicabilă Hotărârea Guvernului nr.10/2012, anexa nr.2, cu condiția că aceste cheltuieli să nu depășească limita de 30% din plafoanele de cazare stabilite în anexa nr.2, potrivit Regulamentului cu privire la delegarea salarițiilor entităților din Republica Moldova pentru persoanele prevăzute la categoria A.

Pe dimensiunea analizată, considerăm relevantă viziunea legiuitorului român, care a reglementat posibilitatea acordării a compensațiilor de referință judecătorilor, procurorilor și altor categorii de personal din sistemul justiției¹. Astfel, potrivit art.210

¹ art.210 din Legea nr.303/2022 privind statutul judecătorilor și procurorilor, art.23 din Ordonanța de urgență nr.27/2006 privind salarizarea și alte drepturi ale judecătorilor, procurorilor și altor categorii de personal din sistemul justiției

alin.(1)-(3) din Legea nr.303/2022 privind statutul judecătorilor și procurorilor, *judecătorii și procurorii au dreptul la locuință de serviciu sau la decontarea contravalorii chiriei pentru o locuință, în limitele și condițiile stabilite de lege.*

Contractul de închiriere a locuințelor de serviciu încetează la data eliberării din funcție, inclusiv prin pensionare, a titularului.

Judecătorii și procurorii beneficiază anual de șase călătorii în țară dus-întors, gratuite, la transportul pe calea ferată clasa I, auto, naval și aerian sau de decontarea a 7,5 litri combustibil la suta de kilometri pentru șase călătorii în țară dus-întors, în cazul în care deplasarea se efectuează cu autoturismul. Aceste drepturi nu au caracter salarial și nu se impozitează.

În partea ce ține de redacția alineatului (3), sugerăm revizuirea acesteia prin prisma instituțiilor delegării și detașării, astfel încât de compensațiile pentru transport și, respectiv, pentru locațiune să poată beneficia un areal cât mai vast de procurori. Modificarea propusă vine să armonizeze carul normativ de specialitate stabilit de prevederile art.54 coroborate cu cele din art.62 din Legea nr.3/2016.

În acest sens, propunem următoarea redacție a alineatului (3) din art.61¹:

„(3) Prevederile prezentului articol se aplică procurorilor care sunt detașați sau delegați.”

Menționăm că în accepțiunea art.54 alin.(4) din Legea anterferită, cheltuielile procurorului legate de detașarea în condițiile prezentului alineat se compensează. Respectiv, ar fi echitabil aplicarea mecanismelor compensatorii analizate și în cazul procurorilor detașați pentru îndeplinirea unor funcții în cadrul Consiliului Superior al Procurorilor, al Institutului Național al Justiției, ca Agent Guvernamental, în cadrul unor instituții internaționale, ale Uniunii Europene, ale altor state sau în vederea desfășurării activității în proiecte finanțate de aceste instituții, cu achitarea indemnizațiilor din bugetele instituțiilor corespunzătoare unde are loc detașarea.

Pe cale de consecință, evaluând din perspectiva competențelor constituționale proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (*compensarea parțială a cheltuielilor de transport tur-retur*), înregistrat cu numărul unic 788/MJ/2024, Consiliul Superior al Procurorilor avizează proiectul de referință, cu luarea în considerare a recomandărilor expuse în prezenta hotărâre.

Având în vedere argumentele expuse, în temeiul prevederilor art.70 alin.(1) lit.u) art.77 din Legea nr.3/2016, pct.4.1, secțiunea VI, lit.c) din Regulamentul Consiliului Superior al Procurorilor, aprobat prin Hotărârea nr.12-225/16 din 14.09.2016, Consiliul Superior al Procurorilor –

HOTĂRĂȘTE:

1. A aviza proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (*compensarea parțială a cheltuielilor de transport tur-retur*), înregistrat cu numărul unic 788/MJ/2024, cu prezentarea punctului de vedere astfel după cum a fost formulat în partea descriptivă a prezentei hotărâri.

2. Hotărârea se publică pe pagina web oficială a Consiliului Superior al Procurorilor, *www.csp.md*, directoriile *Hotărâri și Transparența*.

Președintă interimară a
Consiliului Superior al Procurorilor

Aliona NESTEROV

MINISTERUL MUNCII ȘI PROTECȚIEI SOCIALE AL REPUBLICII MOLDOVA
MINISTRY OF LABOR AND SOCIAL PROTECTION OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA

str. Vasile Alecsandri 1, MD-2009, mun. Chișinău
Tel. +373 22.804.402, +373 22.804.496; e-mail: secretariat@social.gov.md web: <https://social.gov.md>

10 septembrie 2024 nr.19/4702
La nr.18-69-10131 din 10.09.2024

Ministerul Justiției

Copie: Cancelaria de Stat

Ministerul Muncii și Protecției Sociale a examinat proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (*compensarea parțială a cheltuielilor de transport tur-retur*)(număr unic 788/MJ/2024), și, în limita competențelor funcționale comunică susținerea acestuia fără de obiecții și propuneri.

Secretară generală adjuncă

Digitally signed by Jandic Cristina
Date: 2024.09.17 08:55:47 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova
MOLDOVA EUROPEANĂ

Cristina JANDÎC

PROCURATURA REPUBLICII MOLDOVA

PROCURATURA GENERALĂ

mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, 73, MD-2001, Tel.: /373 22/ 828 373
www.procuratura.md / e-mail: proc-gen@procuratura.md

24 septembrie 2024 nr.4-1d/24- 390
La nr.18-69-10131 din 10.09.2024

Ministerul Justiției
copia: Cancelaria de Stat

Procuratura Generală a examinat proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (*compensarea parțială a cheltuielilor de transport tur-retur*) (număr unic 788/MJ/2024), remis spre avizare.

Din start, salutăm și apreciem pozitiv inițierea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (*Legea nr.544/1995 cu privire la statutul judecătorului și Legii nr.3/2016 cu privire la Procuratură*) având ca obiectiv principal îmbunătățirea cadrului normativ ce reglementează garanțiile sociale ale judecătorilor și procurorilor precum și ajustarea acestuia la noile prevederi referitoare la reorganizarea hărții judiciare și hărții Procuraturii, care considerăm că va avea un impact pozitiv în asigurarea bunei funcționări al sistemului judecătoresc și al Procuraturii și va spori îmbunătățirea calității actului de justiție.

Totodată, în scopul îmbunătățirii proiectului înaintăm propunerile menționate *infra*:

1. Proiectul de lege în varianta formulată (*inclusiv chiar din denumirea proiectului de lege*) reglementează doar compensarea parțială a cheltuielilor de transport tur-retur și nu prevede nici o reglementare cu referire la compensarea cheltuielilor pentru închirierea unei locuințe în cazul în care procurorul/judecătorul nu deține în proprietate o locuință în localitatea în care activează.

În context, în nota de fundamentare la proiectul de lege autorul indică că: „Actualmente, judecătorii și procurorii care „fac naveta” pot fi convențional divizați în două categorii:

- cei care circulă zilnic de la domiciliu către locul de desfășurare a activității, în seara aceleiași zile întorcându-se înapoi;
- cei care în perioada dintre deplasarea spre locul de desfășurare a activității și întoarcerea spre domiciliu, închiriază spațiu locativ în localitatea în care își desfășoară activitatea.

Precizăm că formularea într-o manieră generală a prevederilor din proiect va face posibilă compensarea parțială a cheltuielilor pentru ambele categorii menționate supra, indiferent de faptul dacă circulă zilnic sau închiriază spațiul locativ. Or, condiția de bază este ca distanța dintre localitatea de domiciliu și localitatea de desfășurare a activității să fie mai mare de 20 km.”

Astfel, pe de o parte proiectul de lege se referă doar la compensarea cheltuielilor de transport tur-retur, iar pe de altă parte nota de fundamentare explică că potrivit proiectului

va fi posibilă compensarea cheltuielilor pentru procurorii/judecătorii care circulă zilnic către locul de desfășurare a activității și pentru cei care închiriază spațiul locativ în localitatea în care desfășoară activitatea. Obiecția este menționată în contextul în care potrivit art.71 alin. (4) din Legea 100/2017 cu privire la actele normative: „*La interpretarea actului normativ se ține cont de nota de fundamentare care a însoțit proiectul actului normativ respectiv și de alte documente care permit identificarea voinței autorității publice care a adoptat, a aprobat sau a emis actul normativ.*”.

Având în vedere prevederile menționate *supra* nu este clară intenția autorului cu referire la care cheltuieli vor fi recuperate doar pentru cheltuielile de transport sau și pentru chirie. Or, proiectul nu prevede o „*formulare generală*” (așa cum este indicat în nota de fundamentare), dar expres este indicat că se compensează doar cheltuielile de transport tur-retur.

Prin urmare, în cazul în care prin proiect se urmărește achitarea indemnizației lunare și pentru compensarea cheltuielilor pentru chirie, stare de fapt necesară *pentru a determina condiții echitabile și nediscriminatorii pentru procurorii/judecătorii care își desfășoară activitatea într-o altă localitate decât în cea în care își are domiciliul*, atunci este necesar a completa proiectul de lege cu asemenea reglementări, pentru a oferi o claritate și previzibilitate legii.

Or, ambiguitățile constatate generează interpretări multiple, fapt ce oferă normei un caracter imprevizibil și neclar. În context, Curtea Constituțională, referindu-se la calitatea normei de drept, în Hotărârea nr.26 din 23.11.2010 a statuat: „*Pentru a corespunde celor trei criterii de calitate – accesibilitate, previzibilitate și claritate – norma de drept trebuie să fie formulată cu suficientă precizie, astfel încât să permită persoanei să decidă asupra conduitei sale și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțele cauzei, consecințele acestei conduite. În caz contrar, cu toate că legea conține o normă de drept care aparent descrie conduita persoanei în situația dată, persoana poate pretinde că nu-și cunoaște drepturile și obligațiile. Într-o astfel de interpretare, norma ce nu corespunde criteriilor clarității este contrară art.23 din Constituție.*”.

Totodată menționăm că, art.6 alin.(1) lit.c) și art.62 alin.(6) din Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratura, stabilește că „*Procurorul beneficiază și de alte garanții sociale în conformitate cu legislația muncii în măsura în care aceasta nu contravine prezentei legi.*” Conform art.1 alin.(2) din Legea nr.75/2015 cu privire la locuințe „*Statul asigură dreptul persoanelor la locuințe de serviciu...*”, iar potrivit paragrafului 4 din aceeași Lege „*Locuință de serviciu - locuință acordată în locațiune, în condițiile legii, unor categorii de persoane pe perioada exercitării de către acestea a atribuțiilor funcționale...*”.

Prin urmare, art.21 alin.1) și alin.(2) din Legea citată mai sus, stabilește că „*Locuințele de serviciu se acordă persoanelor și membrilor familiilor lor dacă nu dețin o locuință în proprietate în aceeași unitate administrativ-teritorială la momentul încheierii contractului de locațiune. Obținerea de către persoană a altei locuințe constituie temei pentru rezoluțiunea contractului de locațiune. Lista funcțiilor și profesiilor ce oferă dreptul de a prim o locuință de serviciu este stabilită de către Guvern dacă legislația nu prevede altfel.*”

Respectiv, prevederile pct.5) din Regulamentul cu privire la modul de acordare a locuințelor de serviciu aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.914/2016, stabilește că

„Locuință de serviciu — locuință acordată în locațiune, în condițiile legii, unor categorii de persoane pe perioada exercitării de către acestea a atribuțiilor funcționale...”, iar pct.8) din anexa nr.1 la Regulamentul cu privire la modul de acordare a locuințelor de serviciu, stabilește în mod expres că „**Procurorii sunt parte a funcțiilor și profesiilor ce oferă dreptul de a primi locuință de serviciu...**”.

În acest sens, observăm că inițiatorul proiectului de lege a omis să rețină și să analizeze în Nota de fundamentare la proiectul legii pentru modificarea unor acte normative, starea de fapt a circumstanțelor referitoare la compensarea cheltuielilor de transport tur-retur, în cazul când procurorii și judecătorii își exercită atribuțiile de serviciu într-o altă localitate decât cea în care își are domiciliul, inclusiv prin prisma sistemului normativ menționat mai sus.

Având în vedere circumstanțele menționate proiectul ar trebui completat cu reglementări cu referire la dreptul procurorilor/judecătorilor, care activează în altă localitate decât în care își are domiciliul, la locuință de serviciu și doar în cazul neasigurării cu locuință de serviciu să-i fie compensate cheltuielile de chirie sau transport tur-retur.

2. Propunem autorului din titlul și cuprinsul proiectului a exclude cuvântul „parțială”, or, sintagma „compensare parțială” nu este suficient de clară și lasă loc de interpretare privind motivația autorului proiectului cu referire la mărimea acestei compensații. De altfel, proiectul propune compensarea cheltuielilor de transport tur-retur și de chirie prin achitarea unei **îndemnizații lunare care va fi calculată conform unei metodologii aprobate de Guvern**.

3. La alin. (1) al art. 61¹ din Legea nr. 3/2016 cu privire la Procuratură, autorul propune „*Procurorul care își exercită atribuțiile de serviciu într-o altă localitate decât cea în care își are domiciliul, dacă distanța dintre localitățile respective este mai mare de 20 km, are dreptul la indemnizația lunară pentru compensarea parțială a cheltuielilor de transport tur-retur*”.

În acest context, se impune de a accentua că, condiționalitatea, „...*dacă distanța dintre localitățile respective este mai mare de 20 km ...*”, propusă în proiect ar impune discriminări în raport cu subiecții care își desfășoară atribuțiile de serviciu într-o altă localitate decât cea în care își are domiciliul, dar distanța dintre localitățile respective este mai mică de 20 km. Astfel, chiar și în cazul unei localități cu o infrastructură bine dezvoltată, se acumulează cheltuieli semnificative pentru deplasare, având în vedere că exercitarea atribuțiilor de serviciu sunt exercitate în afara localității unde domiciliază.

De exemplu, chiar și în cadrul orașelor, pot exista condiții de trafic aglomerat sau acces limitat la transport public, ceea ce duce la costuri suplimentare de deplasare. În argumentarea poziției menționăm că pe de o parte distanța „*mai mare de 20 km*” după cum este indicat în proiect, din toate localitățile spre centrele raionale sau municipii, cu excepția mun. Chișinău, poate fi parcursă în circa 15-20 minute, iar pe de altă parte, distanța de 10 km spre mun. Chișinău poate fi parcursă în mediu într-o oră, fapt ce impune cheltuieli suplimentare procurorilor/judecătorilor care locuiesc, spre exemplu în suburbiile mun. Chișinău și îi pune într-o poziție defavorabilă față de cei care întrunesc condițiile prevăzute în proiect.

Circumstanțele menționate *supra* ar putea încălca principiul echității, deoarece fiecare funcționar are dreptul la o compensare proporțională cu costurile suportate.

Procurorii exercită o funcție de demnitate publică esențială, iar condițiile în care aceștia își îndeplinesc sarcinile ar trebui să fie echitabile. Limitarea compensării cheltuielilor de transport la o distanță minimă de 20 km poate să nu reflecte realitățile cotidiene ale acestora.

În context, menționăm că în cazul altor funcționari publici, în general legea nu prevede condiționalitatea existenței unei „*anumite distanțe*” dintre localitățile în care își exercită atribuțiile și domiciliază, pentru a i fi acordat locuință de serviciu sau a le se compensate cheltuielile de chirie sau transport tur-retur, or, singura condiție fiind doar **localități diferite, indiferent de distanța dintre ele**, spre exemplu:

- Articolul 48 alin. (11) lit. c) din Legea nr. 302/2017 cu privire la Serviciul Vamal prevede că: „*funcționarul vamal care își exercită atribuțiile de serviciu într-o altă localitate decât în cea în care își are domiciliul are dreptul la restituirea cheltuielilor de transport tur-retur conform unui regulament aprobat de către ministrul finanțelor.*”

- Articolul 51 alin. (1) din Legea nr. 300/2017 cu privire la sistemul administrației penitenciare indică că: „*Funcționarul public cu statut special dispune de dreptul la atribuirea unei locuințe de serviciu, în limita disponibilului, dacă, în localitatea în care își desfășoară activitatea, acesta sau soțul/soția acestuia nu dispune de locuință în proprietate ori acestora nu li s-a atribuit locuință de către autoritățile administrației publice locale.*”

- Articolul 49¹ alin. (2) din Legea nr. 134/2008 cu privire la Serviciul de Protecție și Pază de Stat indică că: „*Ofițerul de protecție care nu deține în mod individual sau împreună cu soția/soțul o locuință proprietate personală sau locuință de serviciu în localitatea în care își desfășoară activitatea va beneficia de o indemnizație lunară pentru închirierea spațiului locativ. Mărimea și modul de acordare a indemnizației vor fi stabilite de către Guvern.*”;

-Articolul 55¹ din Legea nr. 170/2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate, este asigurat cu locuință de serviciu: „*Ofițerul de informații care nu deține în proprietate personală, în mod individual sau împreună cu soția/soțul, o locuință în localitatea în care activează are dreptul la locuință de serviciu pentru perioada de activitate în localitatea respectivă, care se repartizează în modul stabilit de Legea nr. 75/2015 cu privire la locuințe. Ofițerul de informații neasigurat cu locuință de serviciu are dreptul la compensarea cheltuielilor pentru închirierea (subînchirierea) unei locuințe, în mărimea și modul stabilite de Guvern.*”

În continuare potrivit art. 21 din Legea nr. 75/2015 cu privire la locuințe reglementează că: „*Locuințele de serviciu se acordă persoanelor și membrilor familiilor lor dacă nu dețin o locuință în proprietate în aceeași unitate administrativ-teritorială la momentul încheierii contractului de locațiune. Obținerea de către persoană a altei locuințe constituie temei pentru rezoluțiunea contractului de locațiune.*”, iar în accepțiunea Legii nr. 764/2001 privind organizarea administrativ teritorială a Republicii Moldova, orașele și satele din cadrul unui municipiu sau raion sunt unități administrativ teritoriale separate (art. 13 și 14 și anexele nr. 2 și 3).

Respectiv, având în vedere cele expuse supra și pentru a nu admite discriminări și a asigura egalitatea utilizării garanțiilor sociale, propunem ca textul „*dacă distanța dintre localitățile respective este mai mare de 20 km*” a-l exclude din alin. (1) al art. 61¹ din Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură (din proiect) și respectiv din alin. (1) art. 29¹ din Legea nr. 544/1995 cu privire la statutul judecătorului (din proiect).

4. La art. 61¹ alin. (3) din proiect:

4.1. Pentru asigurarea unei reglementări complete precum și pentru corelare cu dispozițiile alin. (3) art. 29¹ a Legii nr. 544/1995 cu privire la statutul judecătorului (din proiect) propunem după cuvintele „*se aplică*” a se completa cu cuvântul „*și*”.

Expunerea normei în redacția actuală este în contradicție cu scopul proiectului expus în nota de fundamentare aferentă proiectului. Or, potrivit acesteia elaborarea acestui mecanism are drept scop de a garanta dreptul judecătorilor și procurorilor la compensarea parțială a cheltuielilor determinate de desfășurarea de către aceștia a activității în alte localități, decât cele în care aceștia își au domiciliul.

În această ordine de idei, considerăm imperios elucidarea prevederilor alin. (3) al art. 61¹ din Legea nr. 3/2016 cu privire la Procuratură propus în proiect, prin prisma faptului dacă compensarea parțială a cheltuielilor de transport tur-retur, vor fi acordate exclusiv procurorilor care sunt membri ai Consiliului Superior al Procuraturii și ai organelor care funcționează în subordinea acestuia, sau aceste garanții vor fi aplicate și în raport cu întreg corpul de procurori care întrunesc condițiile.

Prin urmare, ambiguitatea și neclaritatea criticată ar putea genera diverse interpretări, spre exemplu fiecare procuratură ar putea interpreta și aplica aceste prevederi în mod diferit, ceea ce ar putea genera încoerență în implementarea lor. Această diversitate de interpretări ar putea conduce la discrepante în tratamentul procurorilor, afectând încrederea în sistemul judiciar și creând confuzie în rândul personalului.

4.2. urmează a se corecta eroarea materială și sintagma „*Consiliul Superior al Procuraturii*” urmează a fi substituită cu sintagma „*Consiliul Superior al Procurorilor*”.

5. Considerăm necesar a se specifica faptul că această indemnizație lunară pentru compensarea cheltuielilor de transport tur-retur și de chirie, **nu are un caracter salarial și nu se supune impozitării**. În context, reiterăm prevederile art. 210 alin. (3) din Legea nr. 303/2022 privind statutul judecătorilor și procurorilor din România (menționate și de autor în nota de fundamentare la proiect): „(3) *Judecătorii și procurorii beneficiază anual de șase călătorii în țară dus-întors, gratuite, la transportul pe calea ferată clasa I, auto, naval și aerian sau de decontarea a 7,5 litri combustibil la sută de kilometri pentru șase călătorii în țară dus-întors, în cazul în care deplasarea se efectuează cu autoturismul. Aceste drepturi nu au caracter salarial și nu se impozitează.*”

6. Totodată, se impune lărgirea sferei beneficiarilor cărora vor fi compensate cheltuielile de transport tur-retur și de chirie, prin includerea în această listă și consultanții procurorului și altor funcționari publici care activează în cadrul Procuraturii sau a instanțelor de judecată, fapt care va stimula candidații la aceste funcții de a accepta exercitarea acestor funcții în alte localități decât cele de domiciliu a candidaților, inclusiv, și în localitățile mai puțin atractive din punct de vedere social.

7. Considerăm judicios și oportun a completa proiectul cu prevederi generale ce țin de compensarea cheltuielilor de transport tur-retur pentru toți procurorii/judecătorii și nu doar pentru cei care își exercită atribuțiile în altă localitate decât domiciliază, cum ar fi:

- dreptul la călătorii gratuite în transportul public;
- compensarea parțială a cheltuielilor pentru carburant (pentru procurorii/judecătorii) care circulă cu automobilele personale;

În acest sens, menționăm că procurorii din procuraturile teritoriale/specializate dar și din subdiviziunile Procuraturii Generale zilnic participă la diferite acțiuni de urmărire penală sau la ședințele de judecată ce necesită deplasarea în diferite locații/localități, care impun cheltuieli suplimentare pentru transport, care de cele mai multe ori, sunt suportate de către aceștia individual.

În context, menționăm și prevederile legislației României la acest capitol care în art. 210 alin. (3) din Legea nr.303/2022 privind statutul judecătorilor și procurorilor (publicată în Monitorul Oficial nr. 1102 din 16.11.2022) prevede că: „Judecătorii și procurorii beneficiază anual de șase călătorii în țară dus-întors, gratuite, la transportul pe calea ferată clasa I, auto, naval și aerian sau de decontarea a 7,5 litri combustibil la suta de kilometri pentru șase călătorii în țară dus-întors, în cazul în care deplasarea se efectuează cu autoturismul. Aceste drepturi nu au caracter salarial și nu se impozitează.”.

8.Subsidiar, potrivit notei de fundamentare: „La calcularea cuantumului indemnizației lunare în calitate de preț pe km interrațional, s-a aplicat prin analogie tariful în mărime de 0,86 lei/km pentru un pasager, pentru categoria de confort I, stabilit pentru anul 2024, de către Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, prin Ordinul nr. 200/2023.”.

În acest sens, considerăm că valoarea de referință 0,86 lei per 1 km este extrem de mică și nu reflectă situația reală având în vedere că majoritatea procurorilor/judecătorilor se deplasează la serviciu cu automobilele personale, luând în considerație că în unele localități deplasarea cu transportul public, tur-retur zilnic este practic imposibil, iar calcularea indemnizației lunare în baza acestei valori de referință ar presupune un consum de cca 3,8 litri per 100 km, fapt ce nu corespunde realității.

Corelativ, menționăm că fluctuațiile prețurilor la combustibil au loc zilnic și nu pot fi prevăzute eventuale schimbări a prețurilor, acestea fiind într-o dinamică continuă. Pentru aceasta avem nevoie de o valoare de referință constantă apropiată de realitățile economice, cum ar fi consumul mediu auto, astfel fiind asigurată o compensare echitabilă necesităților economice actuale.

Prin urmare, propunem ca pentru calcularea indemnizației lunare pentru cheltuielile de transport tur-retur să se aplice tariful în mărime de cel puțin 2 lei/km.

Procurorul General

Ion MUNTEANU

PROCURATURA REPUBLICII MOLDOVA

PROCURATURA ANTICORUPȚIE

mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, 198, MD-2004, Tel.: (373) 22 257 401

www.procuratura.md/anticoruptie e-mail: proc-anti@procuratura.md

23 septembrie 2024 nr.8417

La nr.18-69-10131 din 10.09.2024

Ministerul Justiției

secretariat@justice.gov.md

Cancelaria de Stat

cancelaria@gov.md

Procuratura Anticorupție a examinat proiectul de lege „*pentru modificarea unor acte normative (compensarea parțială a cheltuielilor de transport tur-retur)*” cu numărul unic 788/MJ/2024, și consideră că acesta poate fi avizat pozitiv.

Totodată, în vederea armonizării acestuia, se propune introducerea unor completări, după cum urmează:

1. La art.II - Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură, completarea art.61¹ „Compensarea cheltuielilor de transport tur-retur” cu sintagma „și a cheltuielilor de cazare”.

Astfel, compensarea cheltuielilor de cazare reprezintă o practică obișnuită în țările europene și permite angajarea mai eficientă a procurorilor/judecătorilor în diferite localități pentru o perioadă îndelungată. La calcularea cheltuielilor de cazare pot servi contractul de locațiune, care se întocmește potrivit normelor Codului civil și este înregistrat la Serviciul fiscal de stat, raportat la prețul mediu de piață pentru localitatea respectivă, prețul mediu în cazul dat poate constitui un plafon maxim de compensare.

2. La art.61¹ alin.(1), sintagma „*mai mare de 20 km*” urmează a fi înlocuită cu sintagma „*de la 15 km inclusiv*”.

În argumentarea acestei poziții urmează a se reține că, deși la această distanță sunt localități care nu fac parte din suburbiile municipiilor și orașelor, parcurgerea acesteia durează în timp (circa 1 oră spre/din mun.Chișinău). Astfel, necompensarea acestei distanțe de la 15 km nu ar fi echitabil în raport cu persoanele care parcurg distanța de 20 km în termen mai scurt (circa 20-30 min), dar beneficiază de compensații, efectiv având cheltuieli mai mici.

În particular, urmează a se menționa că distanța „*mai mare de 20 km*”, după cum este indicat în proiect, din toate localitățile spre centrele raionale sau municipii, cu excepția mun.Chișinău, poate fi parcursă în cca 20 min.

De altă parte, distanța de 15 km spre mun. Chișinău poate fi parcursă în mediu într-o oră, fapt care impune cheltuieli suplimentare angajaților procuraturii care locuiesc în suburbiile mun. Chișinău și îi pune într-o poziție defavorabilă în raport cu restul angajaților.

Subsidiar, considerăm oportun înlocuirea valorii de referință 0,86 lei per 1 km (ceea ce presupune un consum de cca 3.8 litri per 100 km, fapt care nu reflectă situația reală) cu un consum mediu per 100 km.

Aplicarea unei asemenea valori de referință se justifică prin faptul că fluctuațiile prețurilor la combustibil au loc zilnic și nu pot fi prevăzute eventuale schimbări a prețurilor, acestea fiind într-o dinamică continuă. Pentru aceasta avem nevoie de o valoare de referință constantă apropiată de realitățile economice, cum ar fi consumul mediu auto, astfel fiind asigurată o compensare echitabilă necesităților economice actuale.

În acest sens se propune elaborarea unei metodologii pentru stabilirea unui consum mediu per 100 km, a transportului auto (*benzină/motorină*) pe teritoriul Republicii Moldova, pentru a fi aplicat ca valoare de referință, astfel că mărimea compensării să fie calculată în litri de combustibil, după următoarea formulă: C (consumul mediu) x Z (zile lucrătoare) x P_m (preț mediu combustibil) = Mărimea compensației.

Cu respect,

**Adjunct-interimar al procurorului-șef
al Procuraturii Anticorupție**

Octavian IACHIMOVSKI

ex.Andrei Balan
tel.069500011

Digitally signed by Iachimovschi Octavian
Date: 2024.09.23 09:19:58 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

MOLDOVA EUROPEANĂ

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII

Republica Moldova, MD-2009, mun. Chișinău, str. M. Eminescu 5

email: secretariat@csn.md, Tel.: +373 22/ 990 990

www.csm.md

29 octombrie 2024

AVIZ

cu privire la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (*compensarea cheltuielilor de transport tur-retur sau, după caz, de închiriere a spațiului locativ*), număr unic **788/MJ/2024**, autor – Ministerul Justiției

Context

Chestiunea cu privire la compensarea cheltuielilor de transport este una deosebit de importantă pentru funcționarea întregului sistem judecătoresc.

Acoperirea cheltuielilor de transport constituie o inițiativă a Consiliului Superior al Magistraturii, dar și un angajament luat de către Guvern și reiterat public în cadrul mai multor reuniuni pe parcursul anului 2023 și 2024 față de sistemul judecătoresc.

În data de 9 august 2024, Consiliul Superior al Magistraturii, în urma unei întâlniri cu reprezentanții Ministerului Justiției au prezentat informații detaliate și propuneri exacte cu privire la modul în care urmează a fi restituite cheltuielile de transport pentru judecătorii instanțelor de judecată, dar și a angajaților instanțelor de judecată care la fel întâmpină aceleași probleme.

La 10 septembrie 2024, Consiliul Superior al Magistraturii a recepționat demersul Cancelariei de Stat privind avizarea proiectului de lege cu privire la compensarea parțială a cheltuielilor de transport pentru judecători, însoțit de nota informativă.

La 19 septembrie 2024, Consiliul Superior al Magistraturii a înaintat avizul cu o serie de recomandări, iar în data de 26 septembrie 2024 au avut loc discuții publice pe marginea acestui proiect de lege.

La 23 octombrie 2024 Ministerul Justiției a prezentat CSM proiectul modificat pentru obținerea avizului repetat.

Potrivit proiectului de articol modificat se propune introducerea art. 29/1 în Legea nr. 544 cu privire la statutul judecătorului cu următorul conținut:

„Articolul 29/1. Compensarea cheltuielilor de transport tur-retur sau, după caz, de închiriere a spațiului locativ

(1) Judecătorul, care își exercită atribuțiile de serviciu într-o altă localitate decât cea în care își are domiciliul, dacă distanța dintre localitățile respective este mai mare de 25 km, are dreptul la compensarea lunară a cheltuielilor de transport tur-retur sau, după caz, de închiriere a spațiului locativ.

(2) Condițiile și metodologia de calcul a compensării lunare sunt stabilite de Guvern, iar procedura de acordare a acesteia este stabilită de Consiliul Superior al Magistraturii.

(3) Prevederile prezentului articol se aplică și judecătorilor care sunt membri ai Consiliului Superior al Magistraturii și ai organelor specializate ale acestuia, indicate la art. 7 alin. (1) din Legea nr. 947/1996 cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii.

(4) Prevederile prezentului articol nu se aplică judecătorilor care își exercită atribuțiile de serviciu în mun. Chișinău.”.

Prevederi similare se introduc și în Legea cu privire la Procuratură.

Art. III. – (1) Prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

(2) Guvernul, în termen de 3 luni de la data publicării prezentei legi va elabora actele normative necesare pentru executarea acesteia.

Analiza actului normativ

Analizând propunerea de modificare a Legii nr. 544/1995 cu privire la statutul judecătorului (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr. 15-17, art. 63), cu articolul 29/1, care va prevedea compensarea parțială a cheltuielilor, Consiliul va reține următoarele aspecte importante.

Potrivit notei informative prezentate la proiectul modificat Ministerul Justiției ar fi acceptat o serie de propuneri ale CSM cu privire la textul articolului în mod special cu privire la calculul pentru kilometrii parcurși, precum și metodologia de calcul. La fel se acceptă și restituirea costurilor pentru chiria spațiilor locative pentru judecătorii care locuiesc în altă localitate decât cea în care domiciliază.

Cu toate acestea la capitolul recuperarea costurilor nu a fost specificat un termen concret, iar calculul retroactiv pentru cheltuielile suportate nu au fost acceptate pe motiv că nu sunt bani în buget.

Totodată a fost specificat că se va lua în calcul propunerea cu privire la acoperirea costurilor de transport ale asistenților judiciari și grefierilor în cadrul altor proiecte de lege, dar fără a se menționa când și în ce condiții va fi demarată această modificare.

Opinia Consiliului

Consiliul reiterează opinia sa cu privire la acest proiect de lege expus în avizul său din 19.09.2024.

Analizând prevederile noi ale articolului, Consiliul observă anumite inexactități și formulări duplicitare care necesită a fi clarificate, după cum urmează:

Autorul a majorat distanța de la 20 la 25 kilometri care ar fi ulterior compensați. Nu este clar care a fost raționamentul modificării distanței de la locul de domiciliu spre instanța unde își desfășoară activitatea judecătorul. Chiar dacă pare ne semnificativă această majorare de distanță ar putea fi decisivă pentru anumiți beneficiari ai legii. Se propune de a menține **distanța de 20 km**, adică de a se reveni la varianta inițială a textului actului normativ.

În continuare, autorul a inclus următoarea frază "*dreptul la compensarea lunară a cheltuielilor de transport tur-retur sau, după caz, de închiriere a spațiului locativ*". Observăm deci că norma stabilește că există doar o singură opțiune și anume ori recuperarea costului de transport ori acoperirea costurilor de închiriere. Chiar și în condiția că judecătorul va închiria un spațiu în localitatea în care își desfășoară activitatea oricum acesta va suporta cheltuieli de deplasare de la domiciliul său spre locația dată. Reieșind din această circumstanță de a anula integral dreptul la recuperarea costurilor de deplasare este o măsură de limitare excesivă a dreptului de a recupera costurile sale directe pentru exercitarea atribuțiilor de muncă. Chiar și în condiția închirierii, statul urmează să recupereze cel puțin o deplasare săptămânală spre și dinspre domiciliu. Această chestiune va fi obligatoriu să fie dezvoltată în metodologia care urmează să fie elaborată de către instituția responsabilă. Prin urmare se propune modificarea sintagmei după cum urmează: "*dreptul la compensarea lunară a cheltuielilor de transport tur-retur și/sau de închiriere a spațiului locativ*".

În continuarea primului alineat al articolului propus Consiliul mai menționează că e imperios necesară să se facă o remarcă care ar exclude aceste plăți din categoria plăților care se impozitează, după exemplul României. Prin urmare se propune inserarea unei noi fraze cu următorul conținut: **Aceste drepturi nu au caracter salarial și nu se impozitează.**

Autorul în nota informativă a menționat că a acceptat o serie de propuneri cu privire la instituțiile care urmează să elaboreze metodologia de calcul a cheltuielilor care urmează a fi recuperate. Astfel, se propune un alineat nou care prevede: (2) *Condițiile și metodologia de calcul a compensării lunare sunt stabilite de Guvern, iar procedura de acordare a acesteia este stabilită de Consiliul Superior al Magistraturii.*

Autorul folosește trei sitagme: "*condițiile*", "*metodologia*" și "*procedura de acordare*", care se află în câmpul semantic al procedurilor de calcul și acordare a compensațiilor. Consiliul revine la propunerile anterioare și discuțiilor în care s-a indicat asupra necesității ca aceste operațiuni să fie lăsate în competența Consiliului. În caz contrar autorul urmează să clarifice care sunt diferențele de înțeles a acestor trei norme și în ce concret constă aceste acțiuni.

Cel de-al treilea aliniat al normei propuse include posibilitatea ca judecătorii aleși ai CSM, precum și organelor specializate ale acestuia la fel să le fie recuperate costurile de transport. Considerăm că acest drept urmează a fi inclus și pentru judecătorii detașați, precum și cei transferați.

Cel de-al patrulea aliniat prevede că judecătorii care își exercită atribuțiile în mun. Chișinău nu pot beneficia de drepturile prevăzute de acest articol. Constatăm că această normă urmează a fi clarificată prin includerea dispoziției potrivit căreia să se menționeze că aceasta prevedere se aplică doar judecătorilor care domiciliază în mun. Chișinău.

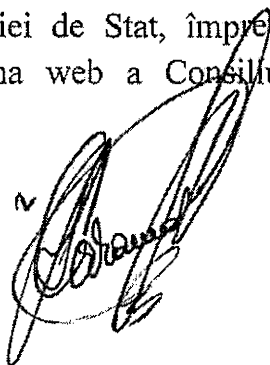
În final atragem atenția asupra faptului că art. III nu prevede o dată exactă cu privire la intrarea în vigoare a Legii. Consiliul atrage atenția asupra faptului că chestiunea cu privire la recuperarea cheltuielilor de deplasare se află în discuții publice de la finele anului 2023. Anterior Consiliul a propus ca cheltuielile să fie suportate cel târziu începând cu 1 iunie 2024. La această propunere a fost menționat că nu sunt resurse financiare în buget pentru acoperirea costurilor respective. Consiliul înțelege situația complicată a bugetului de stat, însă reiterează faptul că situația judecătorilor nu este mai bună, cu toate acestea judecătorii au fost asigurați anterior că cel puțin 3 milioane de lei au fost prevăzuți pentru anul 2024 în vederea acoperirii cheltuielilor de transport a judecătorilor. Prin urmare, Consiliul reiterează necesitatea acoperirii acestor costuri retroactiv.

Concluzii

Din raționamentele expuse, Consiliul Superior al Magistraturii avizează pozitiv proiectul de hotărâre cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative cu propunerile și recomandările de mai sus.

Avizul se remite Cancelariei de Stat, împreună cu opiniile instanțelor de judecată și se publică pe pagina web a Consiliului Superior al Magistraturii (www.csm.md).

**Președintele Consiliului
Superior al Magistraturii**

Sergiu CARAMAN

HOTĂRÂREA nr.1-357/2024
privind examinarea repetată a proiectului legii pentru modificarea
unor acte normative (*compensarea cheltuielilor de transport tur-retur sau, după*
***caz, de închiriere a spațiului locativ*)**

31 octombrie 2024

municipiul Chișinău

Examinând repetat proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (*compensarea cheltuielilor de transport tur-retur sau, după caz, de închiriere a spațiului locativ*), audiind informația prezentată de către doamna Elena Roșior, Consiliul Superior al Procurorilor –

CONSTATĂ :

Pe rolul Consiliului Superior al Procurorilor se află, pentru examinare, demersul secretarului de stat al Ministerului Justiției, Stanislav Copețchi, prin care s-a solicitat expunerea repetată a viziunii instituționale aferentă proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (*compensarea cheltuielilor de transport tur-retur sau, după caz, de închiriere a spațiului locativ*), înregistrat cu numărul unic 788/MJ/2024, urmare a ajustării în baza avizelor recepționate, fiind însoțit de nota informativă și sinteza obiecțiilor, propunerilor și recomandărilor formulate de autoritățile interesate.

Anterior, proiectul de lege în speță a constituit obiect al analizei din perspectiva competențelor instituționale, fiind avizat inițial prin Hotărârea Consiliului Superior al Procurorilor nr.1-294/2024 din 18.09.2024.

Urmare a examinării repetate a proiectului de lege de referință, precum și a materialelor anexate, remarcăm că propunerile și recomandările înaintate de Consiliul Superior al Procurorilor au fost luate în considerație de către autorul proiectului, or doar prin menținerea unui dialog interinstituțional constructiv, a unui rol proactiv și prin efort comun al tuturor părților interesate se va asigura un înalt nivel al calității cadrului normativ național.

Astfel, în esență, autorul proiectului și-a revizuit poziția expusă pe dimensiunea reglementată, astfel încât se propune normarea la nivel de lege a dreptului judecătorilor și procurorilor de a beneficia de compensarea cheltuielilor de transport tur-retur sau, după caz, de închiriere a spațiului locativ. Compensația se va acorda în cazul în care distanța dintre localitatea unde persoana își desfășoară activitatea și localitatea în care aceasta își are domiciliul (locuința de bază) este mai mare de 25 km.

Cuantumul compensației lunare va fi constituit din rezultatul înmulțirii următoarelor elemente:

– „distanța tur-retur dintre localitatea în care persoana își are domiciliul și localitatea în care își exercită atribuțiile de serviciu” – distanță care variază între 50 km și 480 km;

– „prețul combustibilului utilizat, conform tarifului anunțat de ANRE în prima zi a lunii pentru care se solicită compensarea”;

– „numărul de zile efectiv lucrate de persoană în luna pentru care se acordă compensația” – la calcularea compensației nu se va ține cont de zilele în care persoana se află în concediu de odihnă anual, medical, din cont propriu etc.;

– „consumul mediu al combustibilului pentru un kilometru” – la stabilirea consumului mediu s-a luat în calcul consumul mediu de 7,5 litri de combustibil pentru

100 km parcursi. Astfel, rezultă că consumul mediu pentru un kilometru constituie 0,075 litri (consum mediu utilizat în România la efectuarea calculelor similare).

Totodată, ținând cont de faptul că resursele financiare de care dispune bugetul de stat sunt limitate, autorul consideră că se impune stabilirea unor plafoane maxime pentru cuantumul compensației. Or, proiectul nu propune restituirea integrală a cheltuielilor suportate. Astfel, se planifică instituirea la nivel de hotărâre de Guvern a următoarelor plafoane maxime, divizate având în vedere distanța tur-retur parcursă:

a) 50-150 km – se calculează conform formulei, dar cuantumul nu poate depăși un salariu minim pe economie (5000 lei);

b) 151-200 km – se calculează conform formulei, dar cuantumul nu poate depăși un salariu minim pe economie plus 10% din acesta (5500 lei);

c) mai mult de 201 km – se calculează conform formulei, dar cuantumul nu poate depăși un salariu minim pe economie plus 20% din acesta (6000 lei).

Referitor la felul compensației propusă de a fi acordată, observăm că proiectul a fost completat cu prevederi ce reglementează posibilitatea compensării cheltuielilor de închiriere a spațiului locativ.

În acest context, mecanismul în speță va consta în compensarea sumei indicate în contractul de închiriere a spațiului locativ (locațiune), cu precizarea că suma respectivă urmează a fi plafonată, iar cuantumul lunar al acesteia nu va depăși un salariu minim pe economie (5000 lei). În cazul în care persoana este eligibilă pentru ambele tipuri de compensare, aceasta urmează să opteze doar pentru una din ele.

Pe această dimensiune, din conținutul notei informative a proiectului nu a putut fi identificată argumentarea juridică a plafonului stabilit – 5000 lei, or în lipsa unor raționamente care ar justifica stabilirea plafonului în speță, sunt create premise pentru ignorarea realităților obiective existente aferente evoluției prețurilor pe piața imobiliară din țară și, respectiv, în final, pentru compromiterea realizării obiectivelor specifice declarate.

În scopul asigurării clarității și previzibilității dispoziției legale, considerăm judicioasă revizuirea redacției alineatului (3) din art.61¹ prin completarea după cuvântul „aplică” cu prepoziția „și” astfel încât, din interpretarea sistemică a prevederilor stabilite să se deducă, fără echivoc, cercul beneficiarilor compensațiilor de referință, adică toți procurorii care întrunesc condițiile legale, inclusiv și membrii Consiliului Superior al Procurorilor și ai organelor care funcționează în subordinea acestuia, din rândul procurorilor.

O noutate a proiectului constituie alineatul (4) din art.61¹, potrivit căruia mecanismele compensatorii prevăzute nu se aplică procurorilor care își exercită atribuțiile de serviciu în municipiul Chișinău.

Aferent fundamentării juridice a necesității normei în speță, observăm omisiunea autorului proiectului de a motiva prin prisma unor argumente și analize juridice oportunitatea excepției stabilite. În opinia noastră, această excepție ar fi în măsură să altereze din esența mecanismului compensatoriu, care este destinat tuturor procurorilor eligibili din perspectiva principiului echității și nediscriminării, fiind în contradicție cu prevederile generale din alineatul (1) al acestui articol.

Pe cale de consecință, evaluând din perspectiva competențelor constituționale proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (*compensarea cheltuielilor de transport tur-retur sau, după caz, de închiriere a spațiului locativ*), înregistrat cu numărul unic 788/MJ/2024, Consiliul Superior al Procurorilor avizează repetat proiectul de referință, cu luarea în considerare a recomandărilor expuse în prezenta

hotărâre.

Având în vedere argumentele expuse, în temeiul prevederilor art.70 alin.(1) lit.u) art.77 din Legea nr.3/2016, pct.4.1, secțiunea VI, lit.c) din Regulamentul Consiliului Superior al Procurorilor, aprobat prin Hotărârea nr.12-225/16 din 14.09.2016, Consiliul Superior al Procurorilor –

HOTĂRĂȘTE:

1. A aviza repetat proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (*compensarea cheltuielilor de transport tur-retur sau, după caz, de închiriere a spațiului locativ*), înregistrat cu numărul unic 788/MJ/2024, cu prezentarea punctului de vedere astfel după cum a fost formulat în partea descriptivă a prezentei hotărâri.

2. Hotărârea se publică pe pagina web oficială a Consiliului Superior al Procurorilor, *www.csp.md*, directoriile *Hotărâri și Transparența*.

**Președinte al Consiliului
Superior al Procurorilor**

Dumitru OBADĂ

MINISTERUL MUNCII ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
MINISTRY OF LABOR AND SOCIAL PROTECTION

str. Vasile Alecsandri 1, MD-2009, mun. Chișinău
tel. +373 22 804 402, +373 22 804 496; e-mail: secretariat@social.gov.md, web: <https://social.gov.md>

25 octombrie 2024 nr.19/5424
La nr.03/9460 din 23.10.2024

Ministerul Justiției

Ministerul Muncii și Protecției Sociale a examinat repetat proiectul de lege pentru modificarea unor acte (**compensarea parțială a cheltuielilor de transport tur-retur**)(număr unic 788/MJ/2014) prezentat spre avizare și în limitele competențelor funcționale comunică susținerea acestuia fără propuneri pe marginea acestuia.

Secretară generală adjuncă

Digitally signed by Jandic Cristina
Date: 2024.10.25 14:19:04 EEST
Reason: MydSign Signature
Location: Moldova

MOLDOVA EUROPEANĂ

Cristina JANDIC

ex. Ion Glavatchi
tel.022.804 486

PROCURATURA REPUBLICII MOLDOVA

PROCURATURA GENERALĂ

mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, 73, MD-2001, Tel.: /373 22/ 828 373

www.procuratura.md / e-mail: proc-gen@procuratura.md

30 octombrie 2024 nr.4-1d/24- *412*
La nr.03/9460 din 23.10.2024

Ministerul Justiției
copia: Cancelaria de Stat

Procuratura Generală a examinat proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (*compensarea parțială a cheltuielilor de transport tur-retur*) (*număr unic 788/MJ/2024*), remis spre avizare repetată.

Analizând *Sinteza la proiectul de lege* reținem că, propunerile Procuraturii Generale expuse anterior¹ au fost parțial acceptate și materializat prin transpunere în proiectul de hotărâre definitivat motiv din care susținem în continuare amendamentele propuse și comunicăm următoarele:

Cu referire la alineatul (1) al art. 611 din Legea nr. 3/2016 cu privire la Procuratură:

În proiectul definitivat autorul propune ca indemnizația lunară pentru compensarea cheltuielilor de transport tur-retur sau, după caz, de închiriere a spațiului locativ să fie acordată doar procurorilor care activează în altă localitate decât își are domiciliul și **dacă distanța dintre localitățile respective este mai mare de 25 km.**

Din start, menționăm că, în Avizul nr. 4-1d/24-390 din 24.09.2024 Procuratura Generală a formulat dezacordul cu referire la condiționalitatea propusă în proiectul inițial „...**dacă distanța dintre localitățile respective este mai mare de 20 km**” având în vedere că această normă ar impune discriminări în raport cu subiecții care își desfășoară atribuțiile de serviciu într-o altă localitate decât cea în care își are domiciliul însă distanța dintre localitățile respective este mai mică de 20 km, fapt care ar putea condiționa și încălcarea principiului echității deoarece fiecare funcționar are dreptul la o compensare proporțională cu costurile suportate, pe fundalul salariului și așa mic al procurorilor care nu a fost ajustat măcar la rata inflației din anul 2018 până în prezent, fapt ce erodează valoarea salariului procurorilor subminând în același timp scopul garanției securității financiare².

Astfel, deși Procuratura Generală și-a exprimat dezacordul cu referire la condiționalitatea menționată în alineatul precedent, totuși autorul nu a luat în considerare argumentele expuse, mai mult în proiectul definitivat a propus ca condiție distanța dintre localitățile unde activează și unde domiciliază procurorul să fie mai mare de 25 km, adică mai mult cu 5 km decât în proiectul inițial.

¹ Avizul nr.4-1d/24-390 din 24.09.2024;

² Hotărârea Curții Constituționale nr.12 din 8 august 2023, par.83:

În Sinteza la proiectul actului normativ cu referire la obiecția expusă autorul proiectului a menționat că propunerea *nu se acceptă deoarece urmare a ședinței de consultare publică a proiectului din 26.09.2024 în comun cu CSM, CSP și PG s-a agreat stabilirea distanței de 25 km.*

În context, menționăm că Procuratura Generală a avut și are o poziție fermă cu referire la acest aspect pe care a formulat-o în Avizul³ anterior și a reiterat-o la toate ședințele de consultare organizate pe platforma Ministerului Justiției și comunicăm că Procuratura Generală **nu a agreat** stabilirea ca condiție obligatorie pentru dreptul la plata indemnizației **distanța mai mare de 25 km** între localitățile unde domiciliază și unde activează procurorul.

La acest capitol reiterăm că, procurorii exercită o funcție de demnitate publică esențială, iar condițiile în care aceștia își îndeplinesc sarcinile ar trebui să fie echitabile și nediscriminatorii. Or, stabilirea indemnizației pentru cheltuielile de transport tur-retur doar pentru procurorii a cărei distanță dintre localitățile în care domiciliază și în care activează este mai mare de 25 km nu este justificată în mod obiectiv și rezonabil și prin urmare este discriminatorie. În context, nota de fundamentare la proiect cu referire la acest aspect este indicat că: *„...În calitate de distanță de reper a fost selectată distanța mai mare de 25 km. Or, distanțele mai mici de 25 km reprezintă raza localităților ce constituie suburbiile municipiilor și orașelor, iar parcurgerea acestora (cu luarea în calcul a ambuteiajelor, inclusiv în or. Chișinău) durează circa 30 minute-1 oră și nu consumă mult timp și resurse.”*

La acest aspect reiterăm că în cadrul orașelor, în special în municipiul Chișinău, pot exista condiții de trafic aglomerat sau acces limitat la transport public, ceea ce duce la costuri suplimentare de deplasare, spre exemplu costurile de deplasare în municipiul Chișinău sunt net mai mari decât costurile de deplasare în raioane, luând în calcul aceeași distanță în kilometri. Astfel, că pe de o parte distanța „mai mare de 25 km” după cum este indicat în proiect, din toate localitățile spre centrele raionale sau municipii, cu excepția mun. Chișinău, poate fi parcursă în circa 15-25 minute, iar pe de altă parte, distanța de 10 km spre mun. Chișinău poate fi parcursă în mediu într-o oră, fapt ce impune cheltuieli suplimentare procurorilor care locuiesc, spre exemplu în suburbiile mun. Chișinău și îi pune într-o poziție defavorabilă față de cei care întrunesc condițiile prevăzute în proiect.

Mai mult, stabilirea acestei condiționalități *„dacă distanța dintre localitățile respective este mai mare de 25 km”* pentru procurori și judecători este discriminatorie și în raport cu alți funcționari publici pentru care, în general, legea nu prevede condiționalitatea existenței unei *„anumite distanțe”* dintre localitățile în care își exercită atribuțiile și domiciliază, pentru a-i fi acordat locuință de serviciu sau a le fi compensate cheltuielile de chirie sau transport tur-retur, or, singura condiție fiind doar *localități diferite, indiferent de distanța dintre ele*, spre exemplu:

Articolul 48 alin. (11) lit. c) din Legea nr. 302/2017 cu privire la Serviciul Vamal prevede că: *„funcționarul vamal care își exercită atribuțiile de serviciu într-o altă localitate decât în cea în care își are domiciliul are dreptul la restituirea cheltuielilor de transport tur-retur conform unui regulament aprobat de către ministrul finanțelor.”*

³ Avizul nr. 4-1d/24-390 din 24.09.2024

Articolul 51 alin. (1) din Legea nr. 300/2017 cu privire la sistemul administrației penitenciare indică că: „Funcționarul public cu statut special dispune de dreptul la atribuirea unei locuințe de serviciu, în limita disponibilului, dacă, în localitatea în care își desfășoară activitatea, acesta sau soțul/soția acestuia nu dispune de locuință în proprietate ori acestora nu li s-a atribuit locuință de către autoritățile administrației publice locale”.

Articolul 49¹ alin. (2) din Legea nr. 134/2008 cu privire la Serviciul de Protecție și Pază de Stat indică că: „Ofițerul de protecție care nu deține în mod individual sau împreună cu soția/soțul o locuință proprietate personală sau locuință de serviciu în localitatea în care își desfășoară activitatea va beneficia de o indemnizație lunară pentru închirierea spațiului locativ. Mărimea și modul de acordare a indemnizației vor fi stabilite de către Guvern.”;

Articolul 55¹ din Legea nr. 170/2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate, este asigurat cu locuință de serviciu: „Ofițerul de informații care nu deține în proprietate personală, în mod individual sau împreună cu soția/soțul, o locuință în localitatea în care activează are dreptul la locuință de serviciu pentru perioada de activitate în localitatea respectivă, care se repartizează în modul stabilit de Legea nr. 75/2015 cu privire la locuințe. Ofițerul de informații neasigurat cu locuință de serviciu are dreptul la compensarea cheltuielilor pentru închirierea (subînchirierea) unei locuințe, în mărimea și modul stabilite de Guvern.”.

În continuare potrivit art. 21 din Legea nr. 75/2015 cu privire la locuințe reglementează că: „Locuințele de serviciu se acordă persoanelor și membrilor familiilor lor dacă nu dețin o locuință în proprietate în aceeași unitate administrativ-teritorială la momentul încheierii contractului de locațiune. Obținerea de către persoană a altei locuințe constituie temei pentru rezoluțiunea contractului de locațiune.”.

La art. 61¹ alin. (3) din proiect:

Pentru asigurarea unei reglementări complete precum și pentru corelare cu dispozițiile alin. (3) art. 29¹ a Legii nr. 544/1995 cu privire la statutul judecătorului (din proiect) propunem după cuvintele „se aplică” a se completa cu cuvântul „și”. Deși obiecția a fost expusă în Avizul anterior⁴ și în Sinteză autorul la rubrica „Argumentarea autorului proiectului” s-a indicat că se acceptă, totuși modificarea de rigoare nu a fost transpusă în proiectul final expediat pentru avizare. În context, propunem autorului a revedea acest aspect și a introduce modificările în proiectul definitivat.

Cu referire la completarea art. 61¹ cu alineatul (4) cu următorul cuprins: „Prevederile prezentului articol nu se aplică procurorilor care își exercită atribuțiile de serviciu în mun. Chișinău”, în general nu sunt clare raționamentele autorului în situația în care nici nota de fundamentare, nici Sinteza nu oferă vreo argumentare sau justificare în acest sens, precum și proiectul inițial nu conținea asemenea reglementări.

Astfel, autorul propune ca procurorii care își exercită atribuțiile de serviciu în mun. Chișinău (care include Procuratura municipiului Chișinău, Procuratura Generală și procuraturile specializate) să nu aibă dreptul la indemnizația lunară pentru compensarea cheltuielilor tur-retur sau, după caz, de chirie, fapt care instituie un

⁴ Avizul nr. 4-1d/24-390 din 24.09.2024

tratament juridic discriminatoriu a acestor categorii de subiecți față de procurorii care activează în alte raioane sau municipii și ar beneficia de această indemnizație. Or, proiectul de lege urmează să corespundă principiului nediscriminării, adică eliminarea oricăror forme de discriminare, cu respectarea principiilor echității sociale și egalității, consfințite în art.16 din Constituție și instituirea unui tratament egal cu privire la acordarea indemnizației tuturor procurorilor, inclusiv și procurorilor care activează în municipiul Chișinău și se află în situații identice cu procurorii care activează în raioane (prestează aceeași activitate au același salariu și suportă aceleași cheltuieli pentru deplasarea la locul de serviciu).

În context, soluția legislativă menționată supra instituie tratament diferențiat față de procurorii care exercită activitatea în municipiul Chișinău și sunt excluși din lista subiecților care ar putea solicita compensarea cheltuielilor de transport tur-retur, în lipsa unui criteriu obiectiv și rezonabil față de procurorii care activează în raioane sau alte municipii cărora proiectul le stabilește o situație avantajoasă contrar prevederilor art. 16 din Constituție.

În jurisprudența Curții Europene s-a constatat că violarea principiilor egalității și nediscriminării are loc atunci când se aplică un tratament diferențiat între persoane plasate în situații analoage sau compatibile, fără să existe o justificare obiectivă și rezonabilă, sau când există o disproporție între scopul urmărit și mijloacele folosite.

Prin urmare, principiile nediscriminării și egalității ar fi golite de conținut dacă s-ar admite folosirea drept criteriu de tratament diferențiat în partea compensării cheltuielilor de transport pentru procurori/judecători, doar activitatea acestora în procuraturile aflate în municipiul Chișinău. Or, principiul egalității de tratament înseamnă recunoașterea acelorași elemente (salariale sau indemnizații de compensare a cheltuielilor...ș.a.) tuturor persoanelor aflate în într-o situație comparabilă.

Astfel, nu este justificat și rezonabil ca un procuror spre exemplu care se deplasează din mun. Chișinău în Comrat să beneficieze de indemnizația pentru cheltuielile de transport tur-retur, iar procurorul care se deplasează din Comrat în municipiul Chișinău să nu poată beneficia de această indemnizație deși se află în situații identice.

Mai mult, o atare abordare ar conduce inevitabil și la demotivarea procurorilor de a accede la funcții în cadrul Procuraturii municipiului Chișinău, având în vedere volumul de lucru net superior față de procurorii care activează în procuraturile raionale precum și eforturile considerabile și riscuri profesionale mai accentuate, luând în considerație că în municipiul Chișinău se găsesc toate elementele strategice (parlamentul, Guvernul, Președinția..ș.a.) precum și competența acordată de efectua /a conduce urmărirea penală în cazurile de corupție care au fost scoase din competența Procuraturii Anticorupție⁵) pe fundalul salariilor identice, fapt ce ar putea condiționa perturbarea activității Procuraturii municipiului Chișinău.

În considerarea argumentelor prezentate supra considerăm necesar excluderea alineatului (4) din art. 61¹, astfel încât acest articol să aibă o aplicabilitate generală la nivelul aceeași categorii profesionale.

⁵ Legea nr.365/2023 pentru modificarea unor acte normative;

Cu referire la metodologia de calculare propusă de autor unde „la stabilirea consumului mediu s-a luat în calcul consumul mediu de 7,5 litri de combustibil pentru 100 km parcurs” (adică 0,075 litri/la 1 km (1,5 lei per km)) cu stabilirea unor „plafoane maxime” nu poate fi acceptată deoarece este incorectă și inechitabilă luând în considerație următoarele:

Astfel, la stabilirea consumului mediu s-a luat în calcul consumul mediu de 7,5 litri de combustibil pentru 100 km parcurs”, adică 0,075 litri/la 1 km pe care l-a înmulțit la cifra de 20,96 (deși considerăm că prețul mediu al combustibilului la moment (29.10.2024) ar fi de 21,27 lei (motorina-19,40 lei și benzina 23,14 lei))⁶ și s-a obținut prețul de 1,57 lei pentru 1 km, cu stabilirea unor „plafoane maxime”, după cum urmează:

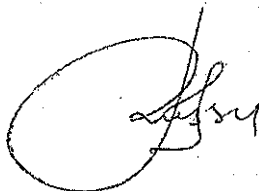
- a) 50-150 km – se calculează conform formulei, dar cuantumul nu poate depăși un salariu minim pe economie (5000 lei);
- b) 151-200 km – se calculează conform formulei, dar cuantumul nu poate depăși un salariu minim pe economie plus 10% din acesta (5500 lei);
- c) mai mult de 201 km – se calculează conform formulei, dar cuantumul nu poate depăși un salariu minim pe economie plus 20% din acesta (6000 lei).

Prin urmare, după formula propusă la achitarea indemnizației pentru cheltuielile de transport tur-retur nu va fi respectat principiul echității, or spre exemplu va fi achitată o sumă fixă deși procurorii vor avea cheltuieli în sume diferite (decalajele fiind foarte mari) astfel că pentru unii procurori se va restitui aproximativ 70-80% din suma cheltuielilor suportate pentru transport, iar pentru alți procurori se va restitui aproximativ 30-40% din cheltuielile suportate, fapt ce ar constitui un tratament diferențiat nejustificat.

Exemplificând menționăm că un procuror care parcurge distanța zilnică de 201 km ($201 \text{ km} \times 20,96 \text{ lei} \times 22 \text{ zile} \times 0,075 \text{ litri/km} = 6,942,54 \text{ lei}$) și având în vedere plafonul maxim va primi o indemnizație lunară de 6000 lei și un procuror care parcurge distanța de 380 km zilnic ($380 \text{ km} \times 20,96 \text{ lei} \times 22 \text{ zile} \times 0,075 \text{ litri/km} = 12588 \text{ lei}$) tot va primi indemnizația lunară în sumă de 6000 lei, deși ultimul practic va avea cheltuieli de transport în mărime dublă față de primul procuror, fapt inadmisibil.

Or, legea trebuie să garanteze mecanismul ca fiecărui procuror/judecător să-i fie acordată indemnizația lunară privind compensarea cheltuielilor de transport tur-retur în dependență de distanța parcursă, zilele lucrate efectiv și suma efectiv cheltuită pentru transport tur-retur, iar tariful pe care-l considerăm că cel puțin parțial va restitui într-adevăr din cheltuielile pentru transport al procurorilor/judecătorilor ar fi în mărime de cel puțin 2 lei/km.

Adjunctul Procurorului General

Sergiu RUSU

⁶ <https://www.anre.md/>

PROCURATURA REPUBLICII MOLDOVA

PROCURATURA ANTICORUPȚIE

mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, 198, MD-2004, Tel.: (373) 22 257 401

www.procuratura.md/anticoruptie e-mail: proc-ant@procuratura.md

28 octombrie 2024 nr.9294
La nr.03/9460 din 23.10.2024

Ministerul Justiției
secretariat@justice.gov.md
ina.cintaret@justice.gov.md

Procuratura Anticorupție a examinat proiectul de lege „*pentru modificarea unor acte normative (compensarea cheltuielilor de transport tur-retur, sau, după caz, de închiriere a spațiului locativ)*” cu număr unic 788/MJ/2024.

Prin urmare, Procuratura Anticorupție își menține completările expuse prin adresa nr.8417 din 22.09.2024.

Cu respect,

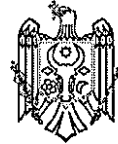
**Adjunct-interimar al procurorului-șef
al Procuraturii Anticorupție**

ex.Andrei Balan
tel.069500011

Digitally signed by Iachimovschi Octavian
Date: 2024.10.28 09:38:04 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

MOLDOVA EUROPEANĂ

Octavian IACHIMOVACHI

MINISTERUL FINANTELOR
AL REPUBLICII MOLDOVA

Data aplicării
semnăturii electronice nr. 07/4-04/463

La nr. 03/9460 din 23.10.2024

Referitor la număr unic 788/MJ/2024

Ministerul Justiției
secretariat@justice.gov.md

Cu referință la demersul Ministerului Justiției nr.03/9460 din 23 octombrie 2024, Ministerul Finanțelor a examinat *repetat proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (compensarea cheltuielilor de transport tur-retur, sau după caz de închiriere a spațiului locativ) (număr unic 788/MJ/2024)*, și în limita competențelor funcționale, comunică următoarele.

Varianta actualizată a proiectului de lege prevede față de varianta inițială avizată de Ministerul Finanțelor prin avizul nr.07/4-04/381 din 20.09.2024, o majorare a cuantumului de compensare a cheltuielilor de transport tur-retur cu circa 2,3 mil. lei și stabilirea alternativei de compensare a chiriei spațiului locativ după caz în sumă estimativă de 10,5 mil. lei.

Astfel, urmează de ținut cont de faptul că prezentul proiect implică în sine majorarea ponderii cheltuielilor de personal în produsul intern brut, indicator ținută prestabilit în relațiile cu partenerii de dezvoltare, acesta din urmă fiind și unul din indicatorii cheie strict monitorizați inclusiv de către FMI.

Totodată, în contextul ședinței organizate de către Ministerul Finanțelor de comun cu reprezentanții Ministerului Justiției la data de 04 noiembrie 2024 pe marginea proiectului, Ministerul Finanțelor a recomandat revizuirea formulei de calcul care pornește de la salariu minim pe țară, prin stabilirea unui indicator fix de calculare a compensațiilor pentru cheltuielile de transport tur-retur sau chiria spațiului locativ.

În același timp, reiterăm necesitatea prezentării de către instituțiile vizate în cazul lipsei mijloacelor financiare a propunerilor în cadrul elaborării proiectului de buget pentru anul 2025 și estimările pentru anii 2026-2027.

Prin urmare, nota de fundamentare la proiectul legii urmează a fi revizuită prin prisma celor invocate.

Secretar de stat

Digitally signed by Savva Maia
Date: 2024.11.04 16:57:03 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

MOLDOVA EUROPEANĂ

Maia SAVVA

Executor: Rotaru Ștefănița
tel.: 022 26 27 20
e-mail: stefanita-victoria.rotaru@mf.gov.md